

Arachnospila wesmaeli

Flygsandsvägstekel

Steklar, Vägsteklar

Klass: Insecta (egentliga insekter), **Ordning:** Hymenoptera (steklar), **Familj:** Pompilidae (vägsteklar), **Släkte:** *Arachnospila* (sandvägsteklar), **Art:** *Arachnospila wesmaeli* - flygsandsvägstekel (Thomson, 1870) **Synonymer:** *flygsandvägstekel*, *Pompilus wesmaeli* Thomson, 1870

Kännetecken

Flygsandvägstekel är en 5–9 mm lång stekel med svart kroppsfärg sånär som på att främre halvan av bakkroppen är orangefärgad. Vingarna är mörkt genomskinliga. Detaljer i vingfält, huvud och antenner är viktiga för artbestämning. Arten tillhör en grupp svårbestämda arter vars hanar kan bestämmas efter Wolf (1972), Oehlke & Wolf (1987) och honor efter van der Smissen (1996).

Utbredning och status

Flygsandvägstekeln har en splittrad utbredning i Sverige. I söder förekommer arten i kustnära delar av Halland, Skåne och Blekinge, samt på Öland och Gotland (Fårö). Arten återkommer i ett smalt stråk norrut genom småländska höglandet och Vätterområdet till Närke och delar av Värmland. Enstaka, till synes isolerade förekomster i Mellansverige finns även på Södertörn, på Mälarsöarna och i Avestatrakten. Den relativt stora insamlingsansträngning som gjorts i olika delar av landet på senare år, utan att arten påträffats, visar att flygsandvägstekeln verkligen har ett fragmenterat utbredningsområde i Sverige. Ingen historisk minskning av artens förekomstområden i Sverige kan utläsas ur tillgänglig information, men utbredningsbilden antyder att habitatkvalitet utgör en begränsning för arten. Artens totala utbredning sträcker sig från Mellan- och Nordeuropa till Ostasien.

Ekologi

Arten är huvudsakligen knuten till flygsanddyner, såväl vid kusten som i inlandet. Den uppträder i regel på platser med förhållandevis stora ytor vegetationslös sand. I Mellansverige är sandtag huvudsaklig biotop för flygsandvägstekeln och eftersom fynd före 1960 saknas helt i detta område kan det inte uteslutas att de förekomster vi känner till är ett resultat av sentida kolonisation till lämpliga miljöer som har möjliggjorts av 1900-talets exploatering av tidigare skogsbevuxna inlandsdyner. Boet förses med spindlar tillhörande många olika familjer. Flygtiden sträcker sig från början av juni till september, i två generationer.

Hot

Igenväxning och igenplantering av större vegetationsfria sandytor i områden med flygsand, inklusive sandtag minskat artens livsrum successivt. Schablonmässig återställning med skogsplantering efter avslutad täktverksamhet är ett pågående hot.

Åtgärder

Större ytor med lös sand i sandtag, främst helt eller delvis sydvända sluttningar, bör ej återplanteras efter avslutad täktverksamhet. Likaså bör en bred zon framför sandytorna lämnas oplanterad så att de ej riskerar att beskuggas av uppväxande träd. I naturskyddade områden med skogtäckta dyner vore det lämpligt att på någon eller några dyner ta bort marktäcket helt, för att gynna markfaunan. Vidare bör en kontinuerlig brandregim baserad på historiska branddata upprätthållas i områden där inlandsdyner i sen tid har bundits av tallskog. På värdefulla kustdynlokaler bör skyddsplanteringar av tall och dyngräs avlägsnas, liksom spontant expanderande sekundärvegetation. Bebyggelseexploatering i sådana kustområden bör förhindras. På populära badplatser i områden där arten förekommer bör om möjligt badturismen kanaliseras så att olika delar av dynområden slits olika hårt. Ett visst markslitage kan dock vara gynnsamt för att hindra igenväxning.

Övrigt

Etymologi: wesmaeli = genitiv av den latinska formen Wesmaelus, en hedersbetygelse till den belgiske entomologen Constantin Wesmael (1798–1872).

Uttal: [araknospila vesméli].

Litteratur

Day, M.C. 1988. *Spider wasps, Hymenoptera: Pompilidae*. Handbooks for the Identification of British Insects, 6(4).

Nieuwenhuijsen, H. 2005. Determinatietabel voor de Nederlandse spinnendoders (Hymenoptera: Pompilidae). *Ned. faun. Mededel.* 22: 27–90. Leiden.

Oehlke, J & Wolf, H. 1987. Beiträge zur Insekten-Fauna der DDR: Hymenoptera-Pompilidae. *Beitr. Ent. Berlin*, 37(2): 279–390.

Smitsen, J.v.d. 1996. Zur Kenntnis einzelner Arachnospila-weibchen – mit Bestimmungsschlüssel für die geringbehaarten, kammdorntragenden Weibchen der Gattung Arachnospila Kinkaido, 1990 (Hymenoptera: Pompilidae). *Drosera* 1996(2): 73–102.

Wolf, H. 1972. *Pompilidae, Hymenoptera*. Insecta Helvetica Fauna, 5. Zürich.

Författare

Sven-Åke Berglind 1991. Rev. Johan Abenius 2008.